

SON HABERLER

Siyasi İcmal

Japonyanın genişleme siyaseti

Ş on yarı asır içinde en çok genişleyen devlet, şüphe yok ki, Japonyadır ve adım adım değil, fersah fersah genişleyen bir devlet, dünyanın en büyük imperatorluklarından birini kurmuş; dünyayı en çok nüfusu, en geniş topraklı memleketlerinden olan Çin'in büyük bir kısmını istila etmekte eşsiz bir vüs'at kazanmış, nihayet Hindiciniyi işgale başlamakla genişleme siyasetine yeni bir istikamet vermiş bulunuyor. Japonyanın hal ve hareketine kalırsa onun bütün şarkı Asya'yı zapt etmek niyetle hareket ettiği, bütün şarkı Asya'da hiç bir yabancı devlet bırakmak ve hiç bir rakibi yaşamak istemediğine hükmetmek mümkündür.

Japonya, daha bu asrın başlarında kendi adalarına inhisar eden fakat büyük bir kalkınmayı başarmak için çalı-şau ve muvaffak olan bir memleketti. Onun modern tarhinde genişlemek için attığı ilk adım 1894 te Çin ile yaptığı harbi ve bu harb neticesinde Koreye, hülul etmek, Formosa adasını ele geçirmek gibi muvaffakiyetleri kazanmıştı.

Japonlar Asya kıtasına bu şekilde hula'f ettiler. sırada, Rus rekabetle karşılaşmışlardı. Ruslar da bilhassa Mançuriye ve Koreye hülul siyasetini takip ediyor ve Japon nüfuzunun bu havayile yayılmasını çekemiyorlardı. Bu rekabet iki taraf arasında 1904 harbinı kopardı ve bu harb Japonyanın parlak zaferleri kazanması ile neticelendi. Japonlar bu muharebe sırasında Port-Artürü zaptı muvaffak olduktan başka Rus donanmasını da imha etmişlerdi. 1905 te imzalanan Rus - Japon sulhu Japonyanın Koredeki siyasi, askeri ve iktisadi menafini tanyor, iki tarafın Mançuriyayı tahliye etmelerini kaç ettiriyor, Rusyanın Çinden aldığı Liaotung yarımadasının imtiyazını Japonyaya devre-diyor ve Sahalin adasının cenub kısmını da Japonyaya bırakıyordu.

Rus - Japon harbi, gerçi Japonya müllüm toprakları kazandırmamıştı, fakat Japonyanın prestijini azami derecede yükseltmiş, Hindistana sarkmak gibi emeller pesinde koşan Çarlık Rusyasınıpı satvetini kırarak, müttfikli olan İngiltereye son derece müfid olmuştu. Bu yüzden Rus harbinı müttakib İngiltere ile Japonya arasındaki ittifakı tahkiye edilmiş ve bu vaziyet esaslı sayılabilecek bir tebeddüle uğramadan geçen Büyük Harbin sonuna kadar devam etmişti.

Japonya geçen Büyük Harbde İngiltere ile beraber hareket ederek Almanya'ya harb ilân etmiş, Almanyanın Çinde işgal etmiş bulunduğu Kiao Çiao'yu zaptetmiş, Cenub denizlerinde faaliyeti geçen Alman gemilerini takibe meşgul olmuşsa da bu harbin ona temin ettiği asıl fırsat, hududsuz bir genişleme imkânı idi. Ve Japonya 1915 te Çine verdiği bir muhtıra ile bunu ifsa etmişti. Japonyanın 21 talebini ihtiva eden ve Çinin mukadderatını Japonya'ya tevcihin isteyen bir muhtıra daha sonraları bir ultimatın mahiyetini almış ve Çin hükümeti de bu talepleri kabul etmekteken başka çare bulamamıştı.

Japonya geçen dört sene içinde Çin dahilinde çok büyük sahalar işgal ederek dünyanın en büyük devletleri arasında girmiş bulunuyor. Fakat bu dört senelik harb, Japonya'ya son derece geniş arazi kazandırmakla beraber, bu sahaliden istifadeleri temin edecek bir arazi kazandıramamış olduğu için Çin-Japon harbi hâlâ devam ediyor ve anlaşılın devam da edecektir.

Fakat Çinin harbi idame etmesinde yardım edecek bütün devletler, bugün kendi derdleriyle meşgul oldukları için, Japonya Çin harbinı tasfiye için daha geniş imkânlar bulmakta, ve onun her seyyen evvel bu tasfiyeyi başarması beklenmekte idi.

Anlaşılan Japonya, mukadderatın kendisine bahsettiği imkânları daha çok büyük işlere müsaad gördüğü için yeni bir istikamette genişlemeyi de göze almış ve bu yolda yürünmüştür.

Bu yeni istikamet Hindicini'dir. Ve Japonya, harbederek değil, fakat Fransa ile anlaşarak buraya giriyor. Gerçi Fransız mehafili bu işgalin, ilhak mahiyetini ihraz etmeyeceğini ve Fransız hakimiyetinin hiç bir sarımsıya uğramayacağını temin ediyorlarsa da Japonya'nın bütün emellerini tahakkuk ettirmek üzere Hindiciniye yerleştiği şüphe götürmez.

Çünkü Japonyanın, petrol, demir ve kauçuk gibi en çok muhtac olduğu maddeler Cenub denizinin adalarında ve ülkelerindedir. Ve Japonya bu kaynakları istismar ederek Uzakşarkta hakim olmak, ve İngiltere ile Amerikanın iktisadi tazyiklerinden kurtulmak istiyor.

Yeni Japonyanın Cenub denizine doğru attığı adımı defed, Hong Kong, Filipin adaları, Malay ve Felemenk Hindistanı olabilir. Japonyanın bu hedefi tahakkuk ettirmesi üzerine Uzakşarkta onunla boy ölçüşebilecek bir devlet kalmay ve Japonya buralarda yerleştiikten sonra Avustralyanın istilasını dahi hazırlamış olur.

Acaba bu genişlemenin sonu ne olacak? Ve Japon millîti bu adeta hududsuz genişlik içinde ne yapacak? Japon millîti mevcudiyetini muhafaza edecek bu çok geniş âleme hâkim mi olacak? Yoksa mevcudiyetinin bu hududsuz vüs'at içinde eridiğini mi görecektir?

Bütün bunlar yarınki meseleleridir. Bugün görülen manzara ise, Japonya'nın hiç bir fırsat kaçırmadan genişlemekte olduğudur.

Ömer Rıza DOĞRUL

Bir Sovyet heyeti Nevvyorkta

Nevvyort 27 (a.a.) — Ofi: Sovyet satılma heyeti, tayyare ile Montreal'den buraya gelmiştir. Heyetin hangi vasıta ile Atlas Okyanusunu geçeceği malûm değildir.

Millî fabrikaların faaliyet programı

Sümer Bank U. Müdürü İzmitte tetkikat yapıyor, şehrimizde de içtimalar olacak

İzmit 27 (Telefonla) — Sümer Bank umum müdürü Bühran Zihni Sanus, Ankaradan şehrimize gelmiştir. Umum müdürün riyaseti altında İzmit Kâğıd ve Karton fabrikasında başmühendis ve mühendislerle işletme seferlerinin istikrâle bir toplantı yapılacak ve bu toplantıya selülöz sanayi gruple süng-ipek fabrikası mühendisleri de iştirak edeceklerdir.

Bühran Sanus, İzmitten sonra İstanbul'a gidecek, yünü ve pamuklu dokuma fabrikaları gruplarının da toplantıları yapılacaktır. Bu toplantılarda fabrikaların yeni faaliyet devrelerine aid programlar son şeklini almış olacaktır.

Alman harb tebliği

(Baştarafı 1 inci sahife)

Alman hükümeti bu hâdisiye İsvaç hükümeti nezdinde protesto ederek trenlerin himayesi için müessir tedbirlerin alınmasını talep etmiştir.

Rus cephesinde İspanyol gönüllüleri

Madrid 27 (a.a.) — Ofi: Bir tayyareciiler grup, Rus cephesine gitmek üzere İspanyadan hareket etmiştir.

Güzel bir zafer

(Basmakaleden devam)

bir himmetle ehemmiyet vermekte ve onları her tarafa doğru elle yapışarak ileri götürmekte yolculuk bilmez gayretler sarfetmektedir. Meselenin millî gururu okşayan güzel bir tarafı da şimdilerden sonra sulara aid büyük bayındırlık işlerinin dahi Türk müteşebbisleri tarafından başarılmakta olmasındır. Aydın taraflarındaki büyük kanalizasyon işlerini Türk mühendis ve müteşebbisleri yapmışlardır. Menemen ovasında da aynı halı görmekten elbette bütün milletçe memnundur.

Türkün gizli kabiliyetleri kendini göstermek için Cumhuriyet devrimini geçirmesi lâzımmış meğer. Kapitülasyonlar belâsile müttakib yabancı istilâları kendimizi unutturmuştu. İmparatorluğun öyle devirleri olmuştu ki onlarda Türkün kudreti dünyaya parmak sırtın harikaları yaratmıştı. Hâlâ bugün bile meselâ Büyükkekmede Sınan köprüsünü hayret ve hümmetle temasa ediyorduz. Fakat imar ve inşa yolunda biz-zat kendimizi yükseltmekte olduğumuz eserler bizi o eski kudretimize yaklaştırmakta olduğunu artık sevinerek müşahade edelim. Bu yolda ilerleyerek elbet ecdadımızın büyük günlerini gölgede bırakacağız. Bu bizim hakkımız olduğu kadar vazifemizdir de.

Büyük işlerin garabetine bakınız: Muhabirimiz Menemen sulama tesisatının 500 bin liraya mal olacağını da kaydediyordu. Sahasına dahil arazinin 5 milyon liralık kıymetini şimdiden iki misline çıkaran bu iş, yarattığı neticenin azametine göre meğer ne kadar az masrafa tevakkuf ediyormuş. Menemen ovası bu sayede seneli sadece beş yüz bin liralık fazla millî gelir verse, ki asgarinin asgarisi olarak bu muhakkaktır, yapılan fedakarlıkla alman netice aramızdaki nisbetsizlik hepimiz şaşırtsak başka bir güzelliği arzitemiz mi?

Üzerinde tatlı tatlı alabildiğince konuşulacak olan mevzuumuzu hulusa ederek gene ilk sözümlüye gelyoruz: Din-yar kan ve ateş içinde yüzerken biz Menemen ovası te tesiatle fevkalade güzel bir zafer kaydetmiş bulunuyoruz.

Kahraman millî ordu hududlarımızı beyhude beklemiyor: Emniyet içinde çalışan memleket ve millet zaferden zaferle koşmaktadır.

YUNUS NADI

Sicilya boğazından

(Baştarafı 1 inci sahife)

muhribinin hiç tarafından sıyah bir duman sütununun yükseldiğini gördük. Bu muhrib, mürettebatın gemiyi terketmekte olduklarını bildirdi. Mürettebatın kurtulanları almak üzere gemiler yaklaşıyor.

O gün başka bir hücum vakıı olmadı, Fakat geçeyin avcı tayyarelerimiz, düşmanın torpili tayyarelerinin bir teşebbüsünü, bu tayyareler filonun top-larının menziline gelmeden evvel, a-kim buraktırdılar. Düşmanın iki avcı tayyaresi düşürüldü ve ikisi de hasara uğradı.

Ertesi sabah kâfiyleyî takip etmekte olan Cant tipinde bir tayyare, mital-yöz ateşine maruz kalmış ve içinde yatan-ğın çıkmıştı. İtalyan tayyare meydan-larının pek uzak olmasına rağmen bunlardan başka İtalyan tayyaresi gör-ülmemiştir.

Cant tipinde diğer bir tayyare de ertesi sabah düşürülmüştür. Bir müddet sonra bizim tayyare gemisinin avcı tayyareleri, bombalarla uzaklara atan 8 İtalyan bombardıman tayyaresini ya-kelemlerdi. Bunlardan ikisi düşürül-müştü.

Ertesi gün 6 düşman tayyaresi, bir kere daha bize hücum etmişlerdir. Bun-ların hücumu, bir saat devam etmiştir. Bu tayyarelerden biri tahrib edilmiş de vapurlarımızdan birine bir torpili i-sabet etmiştir. Bu vapurun nakletmek-te olduğu kıtaat, bir torpido muhribine alınırmış. Maamafih kendisine isabet vakti olan vapur, kendi vesaili ile ilerli-yebilecek bir halde idi. Bu vapura bilâ-hale ilerlerinden biri tahrib edilen Stu-ka tipi'deki tayyarelerden atılan bombalar da isabet etmiş de vapur, gi-deceği yere gitmeye muvaffak olmuş-tur. Kâfile, denizi geçmiştir.

Sovyet harb tebliği

(Baştarafı 1 inci sahife)

birbirini takip eden yüz kadar Alman tayyaresi, yeniden Moskova'yı bir akın yapmak teşebbüsünde bulunmuşlarsa da tayyare defî bataryalarımızın mania atesile karşılanmışlardır. Avcı ve hima-yeye tayyarelerimiz, düşman tayyareleri-ni dağıtmışlar ve payitahta kadar gel-melerine mâni olmuşlardır.

Tebliğ, ilâve ediyor: Düşmanın bombardıman tayyareleri, şehirden uzak yerlere karmakarışık bir halde bombalar atmışlardır. Ancak beş ilâ yedi düşman tayyaresi, mania ate-sini geçebilmiştir.

Moskovadaki hiç bir askeri hedefe is-a-bet vakti olmamıştır. Birkaç evle bir mektebinde yangın çıkmıştır. Bu yangın-lar, sür'atle bastırılmıştır. Ölü ve yaralı vardır.

Henüz natamam olan malûmata göre altı düşman tayyaresi, düşürülmüştür. Sovyet tayyarelerinin zayıtı yoktur.

Almanlar Leningrada 12 defa taarruz ettiler

Moskova 27 (a.a.) — Bu sabahki Sovyet askeri tebliğine göre Alman hava kuvvetleri 20 Temmuz ile 26 Temmuz arasında 12 defa Leningrada hücum et-mek teşebbüsünde bulunmuşlarsa da her defasında zayıt vererek tardedilmişlerdir. Leningrad civarında 47 Alman tayyaresi düşürülmüştür.

Uzakşarkta cereyan eden hâdiseler

(Baştarafı 1 inci sahife)

temin eden anlaşmanın tatbikinde ilk adımı teşkil etmektedir. Bugün, yarın veya salı günü Japon harb ve nakliye gemilerinin de muvasalatı beklenmek-tedir. Fransız makamları Saygındaki tayyare meydanının 28 Temmuzdan ev-vel Fransızlar tarafından tahliye edi-leceğini bildirmişlerdir.

Japonya, Mançuko ve Nankin hükümetleri de Amerika'ya karşı tedbirler alacaklar

Tokyo 27 (a.a.) — Niş Niş gazetesi-ne göre Japon hükümeti Mançuko ve Nankin hükümetleriyle birlikte Birleşik Amerika'daki Japon alacaklarını durdurulmasına mukabil misilleme tedbirleri alacaktır.

Japon - Fransız anlaşması bu gün imparatorun huzurunda tetkik edilecek

Tokyo 27 (a.a.) — Hindicininin Mün-sterden müdafası hakkındaki Fransız-Japon anlaşması hususî komite tarafın-dan yarınki toplantıda müzakere edile-cektir. Anlaşma yarın İmparatorun hu-zurunda tetkik edilecek, denilmektedir.

Amerika - Japonya harbine ihtimal veriliyor

Manille 27 (a.a.) — Ofi: Filipindeki salâhiyetler Japon ve Amerikan meha-fil diyor ki: Japon kredilerinin bloke edilme-sinin Amerika ile Japonya arasında mu-basamata sebebiyet vermesi ihtimali azdır. Maamafih şimdiki buhran on se-nedenberi Büyük Okyanusta çıkmış o-lan ihtilâfların en vahimidir.

Japon sözcüsü Amerikalılara hüsnüniyet tavsiye ediyor

Tokyo 27 (a.a.) — Ofi: Rodyada bir nutuk söyleyen Japon istihbarat büro-su reisi doktor İto, Japonyanın müs-lihane niyetlerinden bahsetmiş ve Fran-sa ile Japonya arasında akdedilmiş o-lan mütâkebil müdafaa mısakının A-merikan kuvvetlerinin İzlanda adası-na çıkarılmalarından daha sulhperve-race bir mahiyeti haiz olduğunu ilâve eylemiştir.

Munalehyh, sözüne şu suretle devam etmiştir: — Ruzveltin kararı üzerine Japon matlubatının bloke edilmesinin iktisadi basamdan Japonya üzerinde ciddi bir tesiri olmayacaktır.

Hafta, Japonya'yı Hindicininin mü-dafasına mütâkebil bir misak imzala-mağa sevkettmiş olan esab ve avamili hatırlattıkları sonra Amerikanın Ja-ponyanın hakiki maksadlarını anlamak-ta imtina etmekte olduğunu söylemiş ve Amerikalıları daha iyi niyetler he-slemeğe davet etmiştir.

Âyan, askerliğin uzatılmasını kabul etti

Vaşington 27 (a.a.) — Ofi: Âyan Mec-lisi Askerî Encümeni, «millî menfaatin tahlikeye maruz bulunması dolayısıyla kur'a ve ihtiyat efradının bir seneden fazla sâllâh altında tutulmalarına müsa-ade eden bir karar kabul etmiştir.

Tayyare ile nakledilecek Amerikan taburu

Vaşington 27 (a.a.) — Ofi: Tayyare ile nakledilen kıtaatın birinci taburu ihdas edilmiştir. Bu tabur, zabıt, zabıt ve er olmak üzere beş yüz elli kişiliden mürekkebirdir. Bu tabur, Pana-ma kanalında bulunmaktadır. Tabur, paraşütçüler ve tayyarelerle mesai bir-liği yapacaktır.

Uzakşarkta Amerikan ordusu

Vaşington 27 (a.a.) — Ofi: Reiscum-

Askerî vaziyet

Büyük Okyanusta karşılıklı tedbirler

Japon deniz kuvvetleri geniş Anglo - Sakson hatları muvacehesinde kendini emniyette bulmaktadır

(Baştarafı 1 inci sahife)

Yukarıdaki sergide en çok dikkate çarpan şey, uçak taşıyan Japon gemi-leriyle uçak ana gemilerinin diğer harb gemisi sayılarına göre çok olmasıdır. Birleşik Amerika donanmasında da uçak taşıyan gemilerle uçak ana gemilerin sayıları çoktur. Her iki devletin, bu nevi gemilere başlıca ehemmiyet vermeleri sebebi, harb gemilerinin uçağa son derece ihtiyac göstermeleri tabii olan Büyük Okyanusun genişliklerinde mu-harebe edeceklerini muhtemel görme-lirinden ileri gelir.

Japon deniz tabiyesinde, orta büyük-lükte uçak taşıyan gemilerle doluşma sahaları fazla çok hızlı kruvazörler bil-hassa ticaretin himayesinde ehemmiyeti rol alırlar. Asıl taarruz allâh ise bilhas-sa denizaltılarla büyük uçak taşıyan ge-milerdir. Deniz harberinde uçağın ge-miye karşı ne yaman bir taarruz silâhı olduğunu Norveç efradındaki muhare-belerle Akdenizde ve bilhassa Atlantiğin geniş sahalarındaki savaşlarda gör-dük, hâlâ da görmekteyiz.

Japon donanması yakın zamana ka-dar, üç filo'ya ayrılmıştı. Bu suretle bir-çok harb gemileri uzak üslerde bulun-uyorlardı. Bütün deniz kuvvetlerini tek bir filo halinde toplu tutmak lüzumlu görülüyordu.

Panama kanalının inşasından sonra Birleşik Amerika donanması, biri At-las diğeri Pasifik Okyanusundaki Akla-üzere idye ayrılmıştı. Şimdi ise, üçüncü bir filo, merkezi Filipinlerde Manilla'da olmak üzere, üç kime halindedir. Bun-ların en ehemmiyetli ve kuvvetlisi, mer-keri Hawai'da bulunan Büyük Okyanus filosudur.

Birleşik Amerikanın batı sahillerin-deki en ehemmiyetli deniz üssü Kalifor-niyada San Diego'dur. Çok kuvvetli bir harb limanı olarak işna olunan Haval adalarındaki Pearl Harbor ile San Di-ego ve Panama kanalı tahkimatı Birleşik Amerikanın Pasifik ve Atlas Okya-nusları arasındaki yegâne kısa ve ha-yatlı Panama kanalı yolunu garba karşı koruyan sevkulceyi müesses teşkil ederler.

Birleşik Amerikanın her iki Okya-nus filousunun vazifesi Birleşik Ameri-ka'da şöyle mütalea olunur: Birleşik Amerikaya iki cihetten taarruz edil-mesi halinde evvelâ hasımlardan biri mağlûb edilecek, sonra sonra da, galib gelen donanma Panama kanalından ge-rekerek diğerinin yardımına gidecek ve bu suretle ikinci hasımın da tepelemesi temin olunacaktır.

Bununla beraber Birleşik Amerika de-niz siyasetinin ağırlık merkezi Büyük Okyanusta bulunuyordu. Çünkü bir Japon taarruzu tehlikesi daha muhtemel görülüyordu. Bu sebeble Pearl Harbor filo üssü olarak inşa edildi. Bundan sonra Midway, Wake ve Palmyra adala-rında hava üsleri yapıldı. Cenubda, İngilterenin iddialarına rağmen, Fönix ada-ları grupunda ve şimalde Aleut adala-rında Dutch Harbor'de istihkamlar vü-cude getirildi.

Eier bu üsler haritada mütalea olu-nursa, teşkil ettikleri ileri karakol hat-tının azametine şaşılar. Fakat bu hat incedir; üsler de birbirlerinden ekse-riyâ 1006 deniz milinden fazla uzaktır.

Bu sebeblerle Birleşik Amerikanın Ja-ponya'ya karşı kurmuş olduğu bu ileri karakol çemberine sağlam bir müda-faa muhtîi denemez. Bilâkis Japonya, bu Amerikan ileri karakol çemberinin merkezinde, ağırun ortasında av be-leyen örümcek gibi, oturmakta ve da-hilî hat tabiyetinin bütün faydalarına malik olarak kendini merkezden muhi-te doğru müdafaa edebileceğine kanî bulunmaktadır.

1939 Avrupa ihtilâflarındanberi İngi-tere, icabında Büyük Okyanus donan-masını artık ehemmiyetli surette tak-viye edemez bir hale gelmiştir. O za-man Çorçil her ne kadar «İngiliz men-faatinin himayesi için, Anavatan donanmasını Uzakdoğuya yollamak icab edebilir» dediyse de Avrupa harbinin çıkmasından ve bilhassa İtalyanın har-be girmesindenberi İngilterenin zaten uçak taşıyan gemilerle kruvazör filo-sundan, muhrib ve denizağı botlardan mürekkeb olan Büyük Okyanus İngiliz filousundan Akdenize Kızildenize ve At-las Okyanusuna aldedevan kuvvetler celbine mecburiyet olmuştu. Hatta Çin-de Yangtze'de yani Mavi nehrinde bu-lunan İngiliz top botları da buradan

hur Ruzvelt, yeni bir ordu kumandan-lığı ihdas etmiştir. Bu da «Uzakşarkta Amerikan orduları» kumandanlığıdır.

Filipinde teşkil edilen ordu

Vaşington 27 (a.a.) — Ofi: Filipin-deki müessallı kuvvetlerin Amerikan ordusuna ilhakına Tedding - Meduffe kanunile ruhsat verilmiştir. Bu kanu-na nazaran Filipin adalarına 1946 sene-sinde istiklâl verilecektir. Bu karar mu-cibince talim görmüş veya görmemiş 150 bin Filipinli ile 140 bin ihtiyat efradı General George Grubet'in kumandasına verilecektir.

Filipin kuvvetlerinden ayrı olarak binlerce Amerikan kara ve deniz as-kerleriyle tayyareciiler de adaların mü-dafasına iştirak edebileceklerdir.

Japon Maliye Nazırının beyanâtı

Tokyo 27 (a.a.) — Maliye Nazırı, matbuat müessesilerine beyanâtı bu-lunarak demiştir ki: — Japonlar Amerikanın Japonya matlubatını bloke etmesinden dolayı yeşide düğümleli, bütün sebeblerle hü-kûmetlerine itimad etmektedirler.

çekilmişlerdir. Bu sebeble şimdiki va-ziyette, Japonya ile silâh bir ihtilâf çıktığı takdirde Birleşik Amerika, Bü-yük Okyanus ve doğu Asya İngiliz is-lerinden istifade edilecekse de bizat İngiliz donanmasının hiç bir ehemmi-yetli yardımına nail olmayacaktır.

Japonlar, zaten Formosa ve Pratas adalarında üsler vücade getirmekle İn-nizlerin Hong Kong deniz kalesinin tesirini azaltmışlardır. Cenubda Riu Kiu ve Pescador adalarında Haynanda ve Hindicininin Tongking limanındaki Spratley adacıklarında gözetleme din-leme mevkiileri inşa etmeleri ve şimdi Hindicininin cenublarında yeni deniz ve hava üsleri işgal etmekle beraber buralarda Hindicininin bir taarruzu aç-ıraması halinde, Fransızların askeri iş-birliğini bile temin etmiş olmaları dol-ayısıyla Hongkong'dan 1440 mil mesa-fede bulunan Uzakdoğunun en kuvvetli İngiliz üssü Singapura karşı da çok kuv-vetli emniyet ve hatta istikbalde taarruz tedbirleri almış bulunuyorlar. Fakat bu Japon tedbirleri, yalnız Singapura karşı olmakla kalmıyarak Hawai'dan 4000 mil uzakta bulunan Birleşik Amerikanın Filipin adalarile Holanda Hindistanın Çin de birçok yakın veya uzak tehlike ve tehdidlerle doludur. Bu sebeble Birleşik Amerika, Filipin adalarında ordu-yu takviye etmekle beraber bunun emir ve kumandasında bazı değişiklikler yap-mağn lüzum görmüştür.

Japon deniz kuvvetleri, birbirlerinden pek azım mesafelerle ayrılmış ve kus-men hafif üslerde mürekkeb olmak mahzurlarını kendinde saklayan Büyük

Okyanus Anglo-Sakson cephesine karşı ise bu suretle kendini emniyette bu-lundurmaktadır.

Japon donanması sayıca Birleşik A-merikanınkinden daha küçüktür ve hiç bir zaman onunkini geçemeyeceği gibi hatta, belki de onun kadar olmayacak-tır. Fakat Japon deniz kuvvetleri, bir-çok istikametlerde, Birleşik Amerika-nunkine daha elverişli bir durumdadır-lar. Çünkü, Birleşik Amerikanın deniz kuvvetleri üç filo halinde olarak büt-tün dış denizlere dağılmış bulunduğu halde Japonyanın iç hatlarda sür'atle toplanarak birçok cihetlere daha müsâid şekilde hareket etmek imkânlarına ma-liktir.

***

Alman - Rus harbi:

Sovyet tebliğleri malûm olan istika-metlerde şiddetli muharebeler oldu-ğundan, Almanlar ise şark cephesinde harb hareketlerini muvaffakiyetle de-vamından bahsediyorlar. Üstelik Alman-lar Besarabyanın tamamile temizlendi-ğini, Kiyefin tamamille ihatamış imkâl edilmiş üzere olduğunu ve Mohileve çevrilen 2 Sovyet tümeninin mukave-metli kırılarak 23 bin esirle 161 top, 80 tank ve 750 araba alınımsı olduğunu bil-dirdiler. Bundan başka Smolensk dol-yunda da yalnız bir Alman tümeni-nin 70 kadar Sovyet topu almış bulun-duğunu haber verdiler. Elhasıl Lenin-grad, Moskova ve Kiyef meydan muha-rebelerinin kat'i sona yaklaşmışları ka-bul olunabilir.

H. E. ERKİLET

Hadiseler Arasında FELEK

Artistlerin akıbeti

E ssen artist bühur bir adam-dır, nâbekâm olmasa bile. Çin-kü, san'at sevdası, hayat kay-gusu ile birlikte yürümeyen bir peridir. Artist, hakiki artist daima bu sevdanın peşinden koştuğu için karnı doyar mı, doymaz mı? Döşegi rahat mı, değil mi? Pek düşüncecek halde değildir.

Eğer talih eseri, san'atını zamanına takdir ettirebilirse râğbet görür, belki müreffeh olur. Takdir ettiremezse ezilir gider; nafakasını zar zor tedarik ya eder, ya edemez ve san'atının karasev-dasına bürünüp göçer.

Bu böyle olduğu içindir ki; vaktile krallar, sahlar, hânlar, beyler, zengin-ler hangi güzel san'at subesinde, han-gi edeb mektebinden olursa olsun san-atkarları himaye ve taltif ederlermiş.

Zamanla, bu şahsi himayeler artık istimalden sâkit olmuştur, her yerde onun yerine hükümet himayesi kalmı olmuştur. Çünkü ne olursa olsun ma-rifetin iltifata tâbi olmama değişmiyen bir kaide olarak, bilhassa san'at âle-minde tesirini göstermektedir. Böylece ilim ve edeb âleminde, akademiler ve enstitülerde, artistlere kaydı hayat şart-ile birtakım yüksek beyet azalıkları verilmeğe ve bunlar, ihtiyacedan va-reste hale konulmaktadırlar.

Bilirim ki; ne bütün artistler aka-demi azası, ne bütün edibler encimen azası olabilirler.

Maksadım, şu son günlerde vefat eden (Afife) isimdeki ilk Türk sahne ar-tistinin hazin sonundan fırsat olarak ardıstirinin, muharrir ve ediblerin akti-betleri üzerine dikkat nazarı çekmek-tir.

Gerçi bu adamlar da pek intizam se-venlerden değildiler. Meselâ gazeteci-ler için yapılmış olan müsâid şartlı bir sigortaya bu meslek erbahı hiç râğbet göstermemişti. Halukki gene bunlar daima şu veya bu arkadaşın düşmüşi halinden mustariblerdir. Evet! Bu hem böyledir, hem öyledir ama bize düşen gene san'at ve edeb âşklarına meşgul olmaları. Onun için, olmuş bir fikir ortaya atmamakla beraber, arastıra fa-kat mutlakla birbirine benzer şekilde hazin hazin üfl eden bu varlıklarında bu biraz daha çekilebilir bir hayat ha-timesi temin etmek için söz söyleyo-rum. Bu işin daha elle tutulacak şekli-ni daha yakınları düşününler.

B. FELEK

Teşekkür

Refikamın batında, ıcrası hayatı bir dercede elzem görülen ve fakat tatbiki imkânsız olduğu telâkki edilen son de-rece mühim ve çetin bir tashih amel-iyesini, kendisine hiç hasakat ve dir-a-yetle ve tam bir muvaffakiyetle ifa et-miş ve bu suretle hastamızın hayatını lade etmekle beraber bu fevkalade a-meliyatın muvaffakiyetiyle başlanmasın-hâsile'le dünya cerrahisi basıncesinde de Türk tî âleminde de haklı ve gerefil bir farur gurur kazandırmış olan Hay-darpaşa Mümine hastanesi hariciye gafi Dr. operatör sayın Bay Feridun Şevket Evrensele karşı candan doğan şahsi ve ailevî şükran ve minnetlerini zi ve hastamızın tedavide kaldığı müddet zarfında hastane baştabibi ile cerrahi muavini ve asistaları tarafın-dan gösterilen fennî ve insânî fevka-lâde âlaka ve ihtimamdan dolayı ken-dilerine teşekkürlerini sayın gazete-nizde alenen ıblâğ eylemeği bir borc ve vazife telâkki ettiğimi arz ederim.

Ş. Keremzade

***

Alle reisimiz sabık Maadin müddürü umumi Şevket Küngünün vefatı münasabetele gerek cenaze merasimine bizzat iştirak etmek, gerekse telâf ve mektubla beyan taziyet eylemek sure-tile acılarımıza tahfif etmek lûtfunda bulunan muhterem akraba ve dostları-mıza arzı teşekkür ederiz.

Küngül ailesi   Okten ailesi

Müessif bir ölüm

Eski Sadrazamlardan Avlonyalı Fer-id Paşanın kıza, emekli General Halli Sedesin refikası, Tokyo büyük elçiliği İkinci kâtipi Yünnü Sedesin annesi Bayan SENİYE SEDES ununa' bir ra-hatsızlıktan sonra, yapılan tedaviye rağmen pazar günü gözlerini dünya-ya ebediyen kapamıştır.

Cenazesi yarınki salı günü, Tesvik-iye camisinde öğle namazı kılmdktan sonra, Rumelhisarındaki alle makbe-resine vazedilecektir. Tamrı gariki rah-met eyleye.

***

Eski İzmit Müftüsü merhum Hasan Fehmi Efendinin mahdumu Salâh-ad-din Morali misafir bulunduğu kayın-biraderi İnhisarlar Başmüddür Nec-meddin Koraltın Kabataşaklı ikamet-gâhında vefat etmiştir. Namazı bugün ikindi vakti Fâtih caminde kılmdktan sonra Edirnekapıdaki alle kabristanı-na defnedilecektir.

Kendisine Allah'tan rahmet diler ve kederli ailesine beyan taziyet ederiz.

MERHUM

SADIKZADE

RUSEN'in

MEVLÜDU

Sevgili babamızın hatırasını ve kendisini tanyan ve sevenlerin kalbinden hiç bir zaman silinmi-yecek olan babamız Sadıkzade Ruse'nin mevludu seneyi devriye vefatına tesadüf eden 28 tem-muz 941 pazartesi günü öğle na-mazını müttakib Yenicaamde o-kunarak merhumun azı ruhuna iltihaf edilecek ve hatırası taziz olunacağından arzı edenlerin teğrifleri rica olunur.

Merhumun refikası ve oğulları

EMİNÖNÜ ECZANESİ

İstihlâk dolayısıyla muvakkaten Yerli Mallar Pazarı sokağında 14 No'ya nakledilmiş olan

EMİNÖNÜ ECZANESİ

Bu defa Eminönü tramvay caddesi 21 No'ya taşınmıştır.

Malatya Mensucat

Fabrikasından:

Fabrikamız atelyesinde istihdam edilmek üzere elektrik ve oksijen